

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2024

No 2

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 676 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 29-fevralda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Ilm-fanga baxshida umr Baxtiyor Islamov	8
Kichik biznesni rivojlantirishda “yashil” iqtisodiyotni keng tatbiq qilishning ahamiyati Gulnora Abdurahmonova Kalandarovna, Sanjar Baxodirovich G’oipnazarov	10
Brand Capital as a Determinant of Institutional Prestige and Student Choice in the Higher Education System ... Zufarova Nozima Gulamiddinovna	16
Inson va atrof-muhit dialektikasi: nomutanosiblik ko’rsatkichlari va ekologik muammolar Butaboyev Maxammadjon Tuychiyevich, Maxmudov Nosir Maxmudovich	24
Yashil budjetlashtirish va uni O’zbekistonda joriy etish istiqbollari Meyliev Obid Raxmatullayevich, Gofurova Kamola Xayrulla qizi	30
Iqtisodiyotda ta’lim va fan integratsiyasining asosiy yo’nalishlari Yormatov Ilmidin Toshmatovich	35
Transport vositalari va yo’llar turizm transport infratuzilmasini rivojlantirishning muhim omilidir Agzamov Shaxboz Akmalovich	39
Bank xizmatlarini raqamlashtirish orqali samaradorligini oshirish A. X. Salamov	44
Biznes-reja baliqchilik xo’jaligi rivojlanishi uchun asos sifatida Dosmurotova Shaxista Kengashovna	48
Mamlakatning investitsiyaviy jozibadorligi va uning lizing munosabatlari rivojlanishi bilan bog’liqligi Axmediyeva Aliya Toxtarovna	55
Turizmni rivojlantirish imkoniyatlari Ziyadullayev Ilhom Narkabilovich	63
Tijorat banklari depozit operatsiyalari samaradorligini oshirish muammolari va ularni bartaraf etish yo’llari Shamsiyev Nodir Muratovich	67
Hududlarni rivojlantirishda xorijiy investitsiyalarning samaradorligini oshirish masalalari Shagazatov Oybek bahodirovich	72
Hududlar biznes muhitini rivojlantirish va samarali boshqarish yo’nalishlari Davlatov Sanjar Abdimannonovich	76
Ijtimoiy rivojlanish xulq-atvor paradigmasida yoshlarning tadbirkorlik faoliyatini tartibga solishning nazariy asoslari Mirzatov Baxtiyor Toxirovich	80
Korxonalar innovatsion faoliyatida raqamli transformsiyaning muhim yo’nalishlari Yuldasheva Kamola Miraliyevna	84
O’zbekistonda agroturizmni rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish (Buxoro viloyati misolida) Yoriyeva Farangiz Murodillayevna	89
Innovatsion tadbirkorlik muhitini kompleks baholashda xalqaro tashkilotlar tajribasi Nazarova Umida Avazovna	94
Turizm faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish samaradorligini oshirishning ayrim usullari Mirzaxodjayev Alisher Botirovich	98
Globallashuv sharoitida transchegaraviy suv resurslardan samarali foydalanishni boshqirish Mirzayev Musurmon Umidullayevich	103
Surxondaro viloyati iqtisodiyotida kichik biznes va tadbirkorlikning o’rni va ahamiyati Fayziyeva Aziza Azamat qizi	108
Ta’lim muassasalarida xarajatlarni moliyaviy nazorat etishning samaradorligi tahlili Eshonqulov Davlatjon Rajabboyevich	113
Ta’minot zanjirini boshqarishda transport logistikasi usullarini takomillashtirish Zoxidova Nazokat Berdimurot qizi	119
Blokcheyn texnologiyasida xavfsizlik masalalari Mamadiyarov Zokir Toshtemirovich	123
Развитие цифровой трансформации банковского сектора Республики Узбекистан Абдурахманова Матлуба Махаммадиновна	129

Asosiy fondlarni hisoblash va baholash usullarini takomillashtirish istiqbollari.....	135
Rixsimbayev Odiljon Qobiljonovich	
Marketingda tovar harakati tizimini optimallashtirish va modellashtirish	141
Sherzod Xolmurodovich Pardayev, Kamola Abdujabborovna Pardayeva	
Iqtisodiy rivojlanish uchun strategik taqsimlash strategiyalari:	
Investitsion Fond Portfellarning qiyosiy tahlili.....	148
Sultonboeva Munira bahodirovna	
Soliq munosabatlarining ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati: ilmiy-nazariy qarashlar.....	154
Axrorov Zarif Oripovich, Saidmurodov Feruz Sodiqjon o'g'li	
Взаимосвязь инвестиционной стратегии с оценкой эффективности инвестиционного проекта	159
С. С. Алиева, А. Назаров	
Erkin iqtisodiy zonalarining faoliyati va boshqaruv mexanizmini takomillashtirish.....	167
Sheraliyeva Saida Azatovna	
Xizmat safari xarajatlari hisobining huquqiy asoslari	170
Ergashev Sarvar Xudoynazarovich	
Инклюзивное образование и его особенности.....	175
Зайнутдинова Умида Джалоловна	
Jismoniy shaxslarning mol-mulk va yer soliqlarini hisoblash va undirish samaradorligini oshirish yo'llari.....	179
Qurbonov Muxiddin Abdullayevich	
Mamlakatda soliq qarzdorligi vujudga kelishining asosiy sabablari va ularni qisqartirish yo'llari.....	184
Hakimov Ulug'bek Furqat o'g'li	
Mulk qiymatini baholash tushunchasi, baholash obyektlari, baholanadigan qiymat turlari.....	188
Izbosarov Boburjon Bahriddinovich, Yoqubboyev Ilhomjon G'ulomjon o'g'li	
O'zbekistonda sug'urta xizmatlarining zamonaviy transformatsiyasi.....	193
G. Adilova	
Biznes subyektlarida samaradorlik masalalarini o'yinlar nazariyasi usuli bilan baholash.....	197
Mardiyev Nurali	
Yengil sanoatda "lean production" konsepsiyasini tatbiq etishning amaliy jihatlar.....	203
Yaxyayeva Inobat Karimovna	
Soliq salohiyatini baholash usullari va ularning tadbirkorlik subyektlari faoliyatiga ta'siri tahlili	207
Borotov Sharofiddin Jumaqul o'g'li	
Ko'chmas mulk bozorini baholashning institutsional asoslari	213
Ishonqulov Nizamjon Fayzullayevich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida turizm xizmatlarini rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari.....	221
Amriyeva Shaxzoda Shuxratovna	
O'zbekistonning bank-moliya tizimi hamda unda Islom moliyasi	
instrumentlarini jalb etishdagi joriy tendensiyalar	226
Eshimov Alisher Dasmurodovich	
Tashqi savdoda notarif usullarni qo'llashning iqtisodiy oqibatlarini aniqlash	
metodologiyasi (rivojlangan davlatlar tajribasi).....	234
Norqobilov Akobir Iso o'g'li	
Reklama xizmatlari va uning subyektlar samaradorligini oshirishdagi imkoniyatlari.....	240
Rabbimov Elbek Abdulloyevich	
Ijtimoiy siyosatni amalga oshirishda sog'liqni saqlash tizimini moliyalashtirish asoslari	245
Imonqulov Nuriddin Qo'shmon o'g'li	
Tijorat banklari biznes ekotizimini rivojlantirishning nazariy asoslari.....	250
Shoymardonov Orziqul Jo'ra o'g'li	
Majburiy tibbiy sug'urtaning vujudga kelishi va o'ziga xos xususiyatlari.....	256
Kenjayev Soxib Sayfiyevich	
O'zbekiston Respublikasida zamonaviy soliq ma'murchiligini joriy etish orqali budjet-soliq siyosati	
samaradorligini yanada oshirish.....	260
Yuldasheva Shaxnoza Xojiakbar qizi	
Jahon iqtisodiyotining barqaror rivojlanishida derivativlar bozorining roli	266
Shokirov Mirkamol Mirolim o'g'li	
Boshqaruv hisobida mas'uliyat markazlarini tashkil etish masalalari.....	274
Sobirov Otabek Olimjonovich	

Davlat moliyasini boshqarishda moliyaviy nazorat usullaridan samarali foydalanish yo'llari	277
Kultayev Farxod Shavkatovich	
Tijorat banklari foydasi va rentabillik ko'rsatkichlariga ta'sir etuvchi omillar tahlilini takomillashtirish	281
Normo'minov Temurbek Sheraliyevich	
O'zbekiston Respublikasida tijorat banklari aktivlar sifatini oshirish yo'llari	284
To'ychiyev Otabek Shamshiyevich	
Venchur kapitalining mohiyati va O'zbekistonda venchur tizimini rivojlantirishning institutsional asoslari.....	288
Tadjibayeva Nigora Gulomjonovna	
Innovatsiyalar: zamonaviy iqtisodiyot uchun innovatsion faoliyatni qo'llab-quvvatlash zarurati.....	293
Malikova Dilrabo Muminovna, Tursunov Jahongir Ulug'bek o'g'li	
Budjet daromadlarining shakllanishida egri soliqlarning ta'sirini ko'p omilli ekonometrik modellashtrishda tahlil qilish.....	297
Abdunazarova Shahnoza Norqo'chqor qizi	
Aksiyadorlik jamiyatlarida investitsion jozibadorlikni oshirish yo'llari	302
Abdullayev Boburjon Akbaraliyevich	
Barcha tadbirkorlik subyektlariga teng raqobat sharoitini yaratishda soliq imtiyozlarining o'rni	306
Akbarov Akmalxon Akrom o'g'li	
Hisob siyosati va unda biologik aktivlar hisobini yoritib berish tartibini takomillashtirish	310
Mirzayeva Nargiza Batirovna	
Talabalarning oilali bo'lishiga ta'sir etuvchi omillarga iqtisodiy baholashda yangicha yondashuv.....	314
O. U. Shomurodov, A. A. Suyarov, Z. U. Uroqov, J. S. Urazov, A. T. Ablahatov	
Ways to Use the Experience of Foreign Countries in Creating a Beneficial Business Environment for Entrepreneurship And Improving Taxation	319
Mukhlisa Ikramova	
Aholi turmush darajasini oshirishda moliyaviy savodxonlikning o'rni va iqtisodiy rivojlanishga ta'siri	325
Yusupov Muhammadali Soxib o'g'li, J.D. Xojiyev	
Temir yo'l sanoat korxonalarida ijtimoiy-mehnat munosabatlarini boshqarish bo'yicha xorijiy tajriba.....	329
Kadirova Sharofat Amonovna	
Механизм внедрения аутсорсинговой деятельности в АО “Ўзтемирйўлийўловчи”	332
Н. Э. Кахорова	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni yanada rivojlantirish investitsiyalarni jalb qilishda xorijiy mamlakatlar tajribasi	337
Sharipov Bobur Anvar o'g'li	
“STEKLOPLASTIK” MJCHning bozordagi strategik holatini tahlil qilish	342
Musyeva Shoira Azimovna	
Agrar sektorda ekologik toza mahsulotlarni ishlab chiqarishning nazariy masalalari	348
M. Sh. Nazarova, Z. S. Kazakova	
Methodological Foundations of Bank Lending and Classification of Factors Affecting the Features of Obtaining Loans.....	353
Raxmanova Laylo bahodirovna, A. Karimova	
Agrosanoat klasterlarda tovar-moddiy zaxiralar samaradorligini KPI orqali baholash uslubiyati.....	357
Toshpo'latov Azizbek Shermuxamadovich	
Faol tadbirkorlar faoliyatida kambag'al oilalarni iqtisodiy-ijtimoiy holatini yaxshilash imkoniyatlari.....	362
Salamov Ibrohim, Nazarova Maryam Sharifovna, Kazakova Zulayxo Saloxiddinovna, Jonibekov Faxriddin Beknazarovich, Kudratov Rizo Turdibayevich, Ulmasova Oygul Baxtiyorovna, Xamdanova Nasiba Ablakulovna, Xudayberdiyeva Ma'rifat Umarovna	
Xo'jalik yurituvchi subyektlar strategiyasi tahlilining o'ziga xos xususiyatlari	369
Tursunova Shaxnoza Farxod qizi	
Процессы цифровизации АО “Hududgazta'minot”	373
Хусанов Кахрамон Нишонович	
O'zbekistonda aholi turmush darajasini oshirish yo'llari.....	378
Abdullayeva Madina Kamilovna, Eldorbekov G'ofurbek Iskandarbek o'g'li	
Aholi farovonligini oshirishda tadbirkorlik subyektlari uchun kredit tizimini takomillashtirish mexanizmi.....	381
Bobayev Isroiljon Abdinabiyeich	
Mamlakatga jalb qilingan xorijiy kapitalning tovarlar va xizmatlar importi salohiyatiga ta'sirini ekonometrik modellar bilan baholash.....	386
Saydullayev Azamat Jo'raqul o'g'li	

O'zbekistonda bank xizmatlari raqobatbardoshligini baholash mazmuni va o'ziga xos xususiyatlari.....	394
Sh. Madraimov	
Kapital bozorida sug'urta kompaniyalar institutsional investor sifatida	397
Xasanova Lola Mamasharifovna	
Yangi O'zbekiston strategiyasida institutsional islohotlarni yanada chuqurlashtirish va ko'p funksiyali raqamlashtirishning ilmiy asoslari	400
B. B. Berkinov	
O'zbekiston Respublikasi tijorat banklari orqali jinoiy yo'l bilan olingan daromadlarni legallashtirish mexanizmlari.....	409
G'afurov Umidjon Bahodir o'g'li	
Rivojlangan mamlakatlarda keksa fuqarolarning bandligini oshirish kam ta'minlangan aholi qatlamini qo'llab-quvvatlash usuli sifatida (Yaponiya tajribasi misolida).....	413
Karimov Bekzodjon Ilxomovich	
Tashqi savdoni oshirishda boj-tarif siyosatini takomillashtirish mexanizmlari	420
Pardayev Ilhomjon G'ulomjon o'g'li	
Финансы или корпоративные финансы	426
Уринов Бобур Насиллоевич	
In Ensuring Economic Development in the Country Green Economy and its Features	432
Akhunova Shakhistakhon Nomonjanovna, Abdusattorova Mokhirabonu Abdugoppor kizi	
Tijorat banklarining investitsiya faoliyatini rivojlantirish yo'nalishlari	437
Jo'rayev O'ktam Panji o'g'li	
Сокращение уровня бедности в Узбекистане.....	443
Амирджанова Ситора Суннат кизи	
Paxtachilik sohasida ishlab chiqarish jarayonlari samaradorligini oshirishning innovatsion yechimlari va uning foydaga ta'sirini baholash	448
S. B. Inoyatov	
Tijorat banklarida muammoli kreditlar bilan ishlash amaliyotidagi muammolar va ularni barataraf etish yo'llari	453
Maxmudov Rahimjon Hamid o'g'li	
Mahalliy budjet daromadlarining nazariy va ilmiy asoslari	460
O'lokulova Feruza Mansurovna	
Kambag'allikni qisqartirish – aholi turmush farovonligini ta'minlashning muhim omili	463
Usmanov Baxodir Baxtiyorovich	
Raqamli marketingni rivojlantirish zaruriyati	469
Xalmuxamedova Zebaxon Babaxanovna	
Tijorat banklari o'rtasidagi raqobatni rivojlantirish orqali fond bozorida aksiyalar narxini barqarorligini ta'minlash istiqbollari	473
M. Yuldosheva	
Konchilik sanoati korxonalarida innovatsion faoliyatni rivojlantirish mexanizmlarining ilmiy-nazariy asoslari	480
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna	
O'zbekistonda banklar moliyaviy xizmatlari va ular sifatining amaldagi holati tahlili	487
Mirzayev Mirza Abdullayevich	
Oliy ta'lim muassasalarining iqtisodiy samaradorlikning raqobatbardoshligini institutsional tahlil qilish mexanizmi.....	492
Saydullayeva Saodat Abdumajidovna	
Integrasiya sharoitida to'qimachilik sanoatining rivojlanishi	499
Ziyayeva Muhtasar Mansurdjanovna	
Auditorlik tekshiruvini tashkil etish va o'tkazish jarayonlarini takomillashtirish	503
Karamatova Noiba Husnitdinovna	
Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashning nazariy jihatlarini	510
Mamatov Mamajan Axmadjonovich	
Экономическое сознание и экономическое мышление: теоретический анализ.....	517
Пардаев Мамаюнус Каршибаевич, Мухаммедов Мурод Мухаммедович	
O'zbekiston respublikasi tijorat banklari tomonidan qurilish korxonalarini kreditlashni takomillashtirish yo'llari	522
Sultanov Baxram Begdullayevich	

Роль искусственного интеллекта в современных технологиях медиаобразования в высших учебных заведениях.....	526
Самигова Гуландом Абдужаббаровна	
Talabalarga moliyaviy yordam dasturlari va ularning ta'lim sifatiga ta'siri	534
Mirzayeva Muhlisa Ubaydullo qizi	
Mintaqaviy investitsion jozibadorlik va investitsion siyosat: nazariy talqin	539
Muminov Akmal Tulkunovich	
Mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotida oliy ta'lim tizimining ta'siri	543
Nasimov Adiz Azamat o'g'li, Baxtiyorova Jasmina Jasurovna, Axrorov Zarif Oripovich	
Respublikada fermer xo'jaliklarga xizmat ko'rsatishni rivojlantirish va agroxizmatlar bozorini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash imkoniyatlari	548
Shukurov Ilxom Safarboyevich	
Turli mamlakatlarda oliy ta'limni moliyalashtirish yo'llari	555
Umarova Moxigul Maxmayunus qizi	
Dehqonchilikni innovatsion asosda rivojlantirishning xorijiy tajribasi	560
Yuldashev G'iyos Turabekovich	
Tijorat bank xizmat turlarini islomiy bank xizmatlari orqali rivojlantirish istiqbollari	564
Bayjanova Gozzal Sarsengaliyevna	
Qishloq xo'jaligi mahsulotini baholash va hisobga olishning uslubiy jihatlarini takomillashtirish	570
Boltayev Abror Sayitmuradovich	
Секреты интересного урока в начальной школе	577
Гараева Олеся Владимировна	
Iqtisodiyotni barqaror rivojlanishda yashil iqtisodiyotning o'rni.....	580
Ibragimova Gulchehra Toxirovna	
Mahsulot va xizmatlarni raqamli transformatsiyasini amalga oshirish algoritmi.....	584
Kucharov Abrorjon Sobirjanovich, Bobojonov Azizjon Babaxanovich, Abdurakhmonov Abdumalik Abdurashidovich	
O'zbekiston Respublikasining soliq tizimi mamlakatda yashirin iqtisodiyot ulushini qisqartirish vositasi sifatida.....	591
Nabiyev Feruz Nurmurodovich	
Fundamentals of Innovative Management and its Organizational Control	597
Akramova Aziza Abduvohidovna, Maqsudov Bunyod Abdusamatovich	
Moliyaviy menejment tizimini rivojlantirishda raqamli marketingdan foydalanishning afzalliklari.....	602
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich	
Оценка экономической эффективности использования фотоэлектрической тепловой установки	606
Жураев Ислон Рахматович, Юлдошев Исроил Абриевич, Жураева Зухра Исламовна	
Ilmiy darajali kadrlar tayyorlash sohasida xalqaro tajriba	612
Fazliddinov Shohruh Shamsiddinovich	
Turizm infratuzilmasi va uning tarkibiy tuzilishi	619
Po'latov Ma'murjon Murodjon o'g'li	
Oliy ta'lim xizmatlari bozorining rivojlanishi sabablari.....	623
Abdukadirova Kamola Azimovna	
Mintaqada turizm sohasini rivojlantirishda xorijiy mamlakatlar tajribalari.....	627
Isomiddinov Inomjon Qurvonali o'g'li	
Ichki turizmni rivojlantirish bo'yicha infrastruktura holati.....	634
Dehqonov Burxon Rustamovich	
Soliqqa tortish maqsadida kadastr qiymatlarini aniqlash mexanizmlarini takomillashtirish yo'llari.....	640
Kamilov Abror Anvarovich	
O'zbekistonda uylarning energiya samaradorligini oshirish.....	645
Dodiyev Fozil O'tkurovich	
O'zbekistonda talant menejmentni tatbiq etish istiqbollari.....	651
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tibbiyot sohasini moliyalashtirish istiqbollari.....	656
Muxammadiyev Ramz Zoirjon o'g'li	
Bulutli texnologiyalardan foydalangan holda resurs xarajatlarini optimallashtirish: tahlil va boshqarish	661
Saitkamolov Muxammadxo'ja Sobirxo'ja o'g'li, Karabayev Rustam Zafarovich	
Milliy iqtisodiyotni rivojlanishida sug'urta institutlarining tutgan o'rni	671
K. A. Sharipov, D. Jo'rayev	

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TIBBIYOT SOHASINI MOLIYALASHTIRISH ISTIQBOLLARI

Muxammadiyev Ramz Zoirjon o'g'li

I.f.f.d. (PhD) TXKMRM dotsenti

Annotatsiya: Maqolada raqamli iqtisodiyot sharoitida davlat tomonidan kafolatlangan tibbiy xizmatlar hajmini belgilash orqali moliyalashtirishning yangi shakliga o'tish masalalariga e'tibor qaratilib, respublikada sog'liqni saqlashni boshqarish tizimini takomillashtirish, kadrlar tayyorlash bo'yicha belgilangan dolzarb vazifalarni bajarish ko'nikmalarini shakllantirishga oid ma'lumotlar keltirilgan. Tahlillar natijasida raqamli iqtisodiyot sharoitida kafolatlangan tibbiy xizmatlar hajmini moliyalashtirishni takomillashtirishga oid takliflar berilgan.

Kalit so'zlar: moliyalashtirish, raqamlashtirish, kafolatlangan tibbiy xizmat, xususiy sektor, boshqarish, tibbiy xizmat.

Abstract: The article discusses the issues of transition to a new form of financing by determining the capacity of state-guaranteed medical services in the digital economy, as well as provides information on improving the health management system in the republic, training personnel to perform current tasks assigned to the system. As a result of the analysis, proposals were made to improve the financing of guaranteed medical services in the digital economy.

Key words: financing, digitalization, guaranteed healthcare, private sector, management, healthcare.

Аннотация: В статье рассмотрены вопросы перехода к новой форме финансирования путем определения объема гарантированных государством медицинских услуг в условиях цифровой экономики, а также приведены сведения о совершенствовании системы управления здравоохранением в республике, подготовке кадров для выполнения текущих задач, поставленных перед системой. В результате анализа были сделаны предложения по совершенствованию финансирования гарантированных медицинских услуг в условиях цифровой экономики.

Ключевые слова: финансирование, цифровизация, гарантированное здравоохранение, частный сектор, менеджмент, здравоохранение.

KIRISH

Davlat o'zing ijtimoiy vazifalarini amalga oshirishda boshqaruv tizimini harakatlantiruvchi asosiy omil – inson resursiga tayangan holda, uning sog'lig'ini saqlash masalalariga e'tibor qaratadi va ushbu tizimni rivojlantirishni dolzarb, deb hisoblaydi. Binobarin, sog'liqni saqlash xizmati jamiyat shakllanishi va rivojlanishining barcha bosqichlarida ajralmas tizim, qolaversa, doimiy ravishda takomillashishni talab etadi.

Sog'liqni saqlash tuzilmalarini shakllantirishda mas'ul sohalarga alohida e'tibor qaratilib ularning ta'minoti davlat g'aznasi hisobidan saqlab turiladi. Mamlakatda sog'liqni saqlashni boshqarishning yagona tizimini yaratish, ushbu tizimni moliyalashtirishni yangi shaklda amalga oshirish, tibbiyot sohasida xususiy sektor ishtirokini rivojlantirish, aholiga tibbiy xizmat ko'rsatish madaniyati hamda sifatini oshirish borasida so'ngi vaqtlarda qulay shart-sharoitlar yaratilmoqda.

"O'zbekiston – 2030" strategiyasining asosiy g'oyalaridan biri bu kelgusi yetti yilda aholi talablariga va xalqaro standartlarga to'liq javob beradigan tibbiy xizmat ko'rsatish tizimini tashkil etishdir. Strategiyaning o'nga yaqin maqsadlarida aynan aholi salomatligini ta'minlashga oid vazifalarni qamrab olib, aholiga ko'rsatiladigan ixtisoslashtirilgan tibbiy xizmatlarni yanada yaqinlashtirish, murojaatlar soni bo'yicha yetakchilik qiladigan 350 ming nafar diabet va 1,5 million yurak-qon tomir kasalligi bor bemorni davolash bilan to'liq qamrab olish, tibbiy yordamga muhtoj aholining 70 foizga birlamchi bo'g'inning o'zida tezkor tibbiy xizmatlarni ko'rsatish belgilangan¹.

Strategiyada byelgilangan vazifa va yo'nalishlarning sohaga tatbiq etilish orqali bolalar o'rtasidagi irsiy kasalliklarni ikki barobarga, yuqumli va yuqumli bo'lmagan kasalliklarni 20 foizga qisqartirish, 30-69 yoshdagi

1 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentyabrdagi "O'zbekiston - 2030" strategiyasi to'g'risida" PF-158-son Farmoni, (Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 12.09.2023-y., 06/23/158/0694-son; 29.12.2023-y., 06/23/214/0984-son)

aholi orasida onkologik kasalliklarni profilaktik ko'riklar va erta bosqichlarida aniqlab, 5 yillik umr davomiyligi ko'rsatkichlarini ikki barobar oshirish, 1 yilgacha o'lim ko'rsatkichini ikki barobar kamaytirishga erishiladi.

Aholi salomatligini saqlash va bemorlarni yetarli hamda malakali tibbiy xizmatlar bilan qamrab olishda avvalo, ular to'g'risidagi axborotlarning mavjud bo'lishi va ularning raqamlashtirilishi sohada olib borilayotgan islohotlarning jadallashishiga xizmat qilib, davlat byudjeti hisobidan ajratilgan mablag'larning maqsadli sarflanishiga imkoniyat yaratadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Tadqiqotlarimiz XX asrning ikkinchi yarmidan boshlab dunyo tibbiyotiga innovatsiyalarning kirib kelishini ko'payishi hisobiga tibbiy diagnostika jarayonida keskin burilish yasaligani kuzatildi. Bu tibbiy xizmat sifatining yaxshilanishi bilan birga uning tannarxining ham oshishiga sabab bo'ldi. Tibbiyot tizimiga innovatsiyalar va axborot kommunikatsiya xizmatlarining kirib kelishi kadrlar tayyorlash tizimiga ham tubdan o'zgartirish kiritdi. Tizimdagi innovatsiyalar dunyo bo'yicha barcha davlatlar qatori O'zbekistonda ham tibbiy xizmat sifatini oshishi bilan birga inson umrining uzayishi va bolalar o'limi ko'rsatkichlari kamayishiga ham sabab bo'ldi².

Mazkur masala xorijiy olimlar S.Tomson, R.Osborn, D.Skvayrs, M.Djun³, A.Мещерякова, A.Mazurenko⁴, N.Shandora⁵ hamda respublikamiz olimlari D.A.Raxmonov⁶, N.X.Buriyeva⁷, O.Rayimberdiyeva⁸ ishlarida tibbiyotda axborot texnologiyalaridan keng foydalanish, kasalliklar statistikasini shakllantirish va ular hisobini yuritish, tibbiyot muassasalarini moliyalashtirish, xarajatlarni rejalashtirish, moliyalashtirishda sug'urta mexanizmlaridan foydalanish kabi masalalar umumiy tarzda tadqiq etilgan.

Ushbu tadqiqotlar aholini ijtimoiy himoya qilish tizimida moliyalashtirishning nazariy asoslarini shakllantirishda muhim asosiy vazifani bajargan bo'lsada, raqamlashtirish natijasida mablag'lardan maqsadli foydalanish, zarur mablag'larni kasallik darajasi yuqori hududlarga taqsimlash, kasalliklarning soni va yo'nalishini aniqlagan holda uning o'sishini oldini olish va bartaraf qilinishi orqali mablag'larni tejash va kutilmagan yuqumli kasalliklarga qarshi kurashda iqtisodiy samaradorlikka erishishga bag'ishlangan ilmiy tadqiqotlar olib borilmagan.

Sog'liqni saqlash tizimini raqamlashtirishning iqtisodiy jihati shundaki, sohada o'zini o'zi nazorat qilish, tizim tashkilotlari oshkorlik prinsipida ishlashi va tibbiy yozuvlar jamlanishi va umumlashtirilishi orqali mablag'larni kasallik yo'nalishi bo'yicha aniq yo'naltirish imkoniyatlari taqdim etiladi.

Dunyoning rivojlangan davlatlarida, jumladan AQSH, Yaponiya, Janubiy Koreya, Germaniyada yuqori innovatsion texnologiyalarni keng qo'llash natijasida yuqori natijalarga erishilmoqda. Janubiy Koreyada aholining uzoq umr ko'rish o'rtacha ko'rsatkichi oxirgi yillarda erkaklarda 82,4, ayollarda esa 75,9 yoshni tashkil qilmoqda. Sog'liqni saqlash tizimi mustahkam rivojlanishi uchun muhim strategiyalardan biri "Raqamli tibbiyot" konsepsiyasini joriy qilish hisoblanadi. Germaniyada esa tibbiyot sohasiga yangiliklar, innovatsion ishlanmalar yuqori darajada olib boriladigan ilmiy ishlarni amaliyotda qo'llash, aqlli texnologiyalarni keng joriy qilish orqali yuqori natijalarga erishilmoqda. Shu bilan bir qatorda davlat tomonidan ilmiy ishlar, innovatsion g'oyalar va aqlli texnologiyalarni yaratish, tadbiq etish ishlari doimo qo'llab quvvatlanib kelinadi. Jaxon sog'liqni saqlash tashkiloti ma'lumotlariga ko'ra AQSH o'zgarib turuvchi davrda tez moslanuvchi sog'liqni saqlash tizimiga ega. Bu esa bemorlarning sog'lig'ini saqlash uchun erta tashxislash, kasallikning oldini olish ishlarini aqlli texnologiyalarni qo'llagan holda amalga oshirilib kelinmoqda.

Lekin, O'zbekistonda ijtimoiy sohalarini raqamlashtirish borasida amalga oshirilgan tadqiqotlarga qaramasdan tibbiyot muassasalarining poliklinika, hatto tuman-shahar, viloyat darajasida sohani raqamlashtirish yo'nalishida amalga oshirilayotgan ishlar surati juda pastligi, raqamlashtirishning axborot manbaasi hisoblangan oilaviy shifokorlik punkti va poliklinikalarda ishlar to'g'ri taqsimlanmaganligi va zarur texnikalar bilan ta'minlanmaganligi, mutaxassislarining yetishmasligi kabi o'z yechimini kutayotgan muammolar mavjud. Ushbu muammolarni alohida mavzu sifatida o'rganish va ular yechimini taklif etish ilmiy tadqiqotlarning muhim vazifasi hisoblanadi.

2 Muxammadiyev R.Z. Sog'liqni saqlash muassasalari faoliyatini moliyalashtirish va tahlilini takomillashtirish: i.f.f.d. ...dis. avtoref. – Toshkent, 2021. – 56 b.

3 S. Thomson, R. Osborn, D. Squires, and M. Jun, International Profiles of Health Care Systems. // 2013, The Commonwealth Fund. / <https://www.commonwealthfund.org/publications/fund-reports/2013/nov/international-profiles-health-care-systems-2013-australia-canada>

4 Мещерякова А.В., Mazurenko А.Р. Сфировизация как средство антикоррупционного правового политики в сфере здравоохранения // Vestnik Kostromskogo gosudarstvennogo universiteta. 2019. Tom 25. № 3. S. 181-184. DOI: <https://doi.org/10.34216/1998-0817-2019-25-3-181-184>

5 Shandora N. Sфировизация системы здравоохранения: опыт и перспективы // Nauka i innovatsii. 2020. № 2(204). S. 38-43.

6 Raxmonov D.A. O'zbekistonda ijtimoiy sohani moliyalashtirishning metodologik asoslarini takomillashtirish: i.f.d. (DSc) ... avtoreferati. – Toshkent: TDIU, 2018

7 Buriyeva N.X. Sog'liqni saqlash tizimini moliyalashtirish modellarining jahon amaliyotida qo'llanish. - Toshkent: Iqtisod va moliya, 2019. / <https://cyberleninka.ru/>.

8 Rayimberdiyeva O.R. Sog'liqni saqlash muassasalarini moliyaviy ta'minlashni tashkil qilish: i.f.n. ... avtoreferati: - Toshkent: BMA, 2001. – 22 b.

Ayniqsa, ixtisoslashtirilgan yuqori texnologik tibbiy yordam ko'rsatish asosan Toshkent shahrida jamlangan, bunday holat Respublika mintaqalari aholisining tegishli xizmatlardan foydalanishini cheklab qo'ymoqda. Zamonaviy diagnostik va maxsus tibbiyot uskunalari bilan yetarlicha jihozlanmaganlik, zamonaviy uskunalarda ishlash uchun shifokorlarning yetarlicha tayyorlanmaganligi tufayli, yuqori texnologik ixtisoslashtirilgan tibbiy yordamning ayrim turlaridan Respublika aholisi foydalana olmayapti. Yuqori texnologik tibbiy yordam ko'rsatish sog'liqni saqlash tizimining barcha bo'g'inlarida amalga oshirilmayapti. Shu bois, sog'liqni saqlash tizimini jahon standartlarini hisobga olgan holda, kasalliklarni barvaqt aniqlash va masofadan profilaktika qilish, aholining uzoq umr ko'rishi uchun qo'shimcha sharoitlar yaratish hamda kasallik va o'lim ko'rsatkichlarini pasaytirishni ta'minlaydigan ilg'or texnologiyalarni qo'llash muammolari davlat siyosati darajasiga ko'tarilganidan darak bermoqda.

E'tiborga molik jihat shundaki, bugun qaysi soha va yo'nalishda belgilangan vazifa va maqsadlarni olmaylik, raqamli texnologiyalarni keng joriy qilmasdan turib ko'zlangan natijaga erishib bo'lmagani sababli, tibbiyot sohasida ham kelgusi yetti yilda tibbiyot muassasalarining ish faoliyatini 100 foizga raqamlashtirilishi masalasi hukumat darajasida hal qilinishi belgilanmoqda.

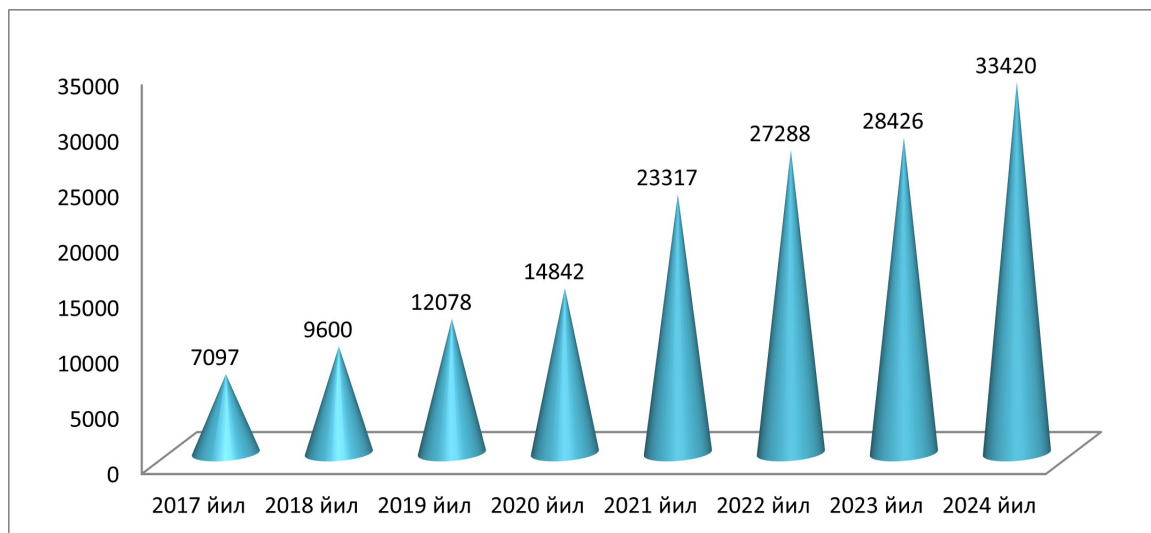
Xususan, 2021-yil 23-fevralda "Sog'liqni saqlash sohasida raqamlashtirish ishlarini samarali tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida" PQ-5000-son hamda 2021-yil 25-mayda "Sog'liqni saqlash sohasini kompleks rivojlantirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" PQ-5124-son qarorlar aynan sohasni raqamlashtirish va axborot tizimlari yagona kompleksini joriy etish, boshqaruv jarayonidagi ortiqcha tartib-tamoyillarni qisqartirish, aholiga xizmatlar ko'rsatish sifatini oshirish, tibbiyot xodimlarining ish samaradorligini ta'minlash, shuningdek, ushbu yo'nalishda qabul qilingan raqamli transformatsiya qilish dasturlarini samarali amalga oshirish uchun ishlab chiqilganligini ko'rsatmoqda.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotning metodologik asosini 2030-yilgacha bo'lgan davrda barqaror rivojlanish sohasida ko'zda tutilgan maqsad va vazifalardan kelib chiqib, tibbiy xizmat ko'rsatish sifatini oshirish, kadrlarni tayyorlash va munosib ish haqi bilan ta'minlash maqsadida sog'liqni saqlashni moliyalashtirishni izchil oshirish bilan bog'liq nazariy qoidalarni o'z ichiga oladi. Ilmiy izlanish jarayonida iqtisodiy hodisalarni o'zaro bog'liq holda dinamik ravishda o'rganish imkonini ochib beruvchi dialektika usulidan foydalanildi. Tadqiqot jarayonida izlanish obyektiga nisbatan tizimli yondashuv sifatida grafik usullar, guruhlash va taqqoslash, tahlil va sintez usullaridan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Barchamizga ma'lumki so'ngi yillarda aholi salomatligini saqlash borasida amalga oshirilayotgan islohotlar boshqa sohalar singari jadal tus olib, tizim oldiga tibbiyotni raqamlashtirish, vazirlik va idoralar bilan integratsiyalashuvni ta'minlash, ma'lumotlar bazasini yaratish, zarur turdagi so'ngi rusumdagi uskunlar va jihozlar bilan ta'minlash, tibbiyot xodimlarining kasbiy malakasini tibbiyoti rivojlangan ilg'or xorijiy davlatlarda rivojlantirish orqali tibbiy xizmat sifatini oshirish, shu qatori tibbiyot xodimlarining ish haqi hamda ularning rag'batlantirish to'lovlari miqdorini ko'tarish kabi dolzarb vazifalar qo'yilmoqda. Ushbu tizimni qo'llab-quvvatlash maqsadida zarur mablag'lar davlat byudjeti va xalqaro grant mablag'lari hisobidan moliyalashtirilmoqda. (1-rasm)

1-rasm: 2017-2024-yillarda sog'liqni saqlash sohasiga ajratilgan mablag' (mlrd.so'm)

Biroq, o'rganishlar va tahlillar shuni ko'rsatadiki, bugungi kunda tizimni raqamlashtirish borasida ishlab chiqilgan axborot tizimlari zarur darajada tashkil etilmaganligi, mutasaddi tashkilotlar tizimi bilan integratsiyalashmaganligi, tibbiy xizmatlarning yakuniy natijadorlikka erishilgan ko'rsatkichlarning mavjud emasligi, xizmat ko'rsatish va uning usullari samaradorligini baholash mexanizmlarini yetarli emasligi, ushbu tizim orqali shifokorlarga murojat etishning murakkabligi va o'zaro uyg'unlashmaganligi bo'yicha hali bajarilishi lozim bo'lgan bir qator muammoli masalalar mavjudligidan dalolat bermoqda.

Shu sababli, sohada davlat boshqaruvini takomillashtirish, birlamchi bo'g'inni kasalliklarni erta aniqlaydigan va davolaydigan tizimga aylantirish, raqamlashtirish ishlarini jadallashtirish, coha rivojlanishining yaqin va uzoq muddatli istiqbollari belgilash, tibbiy xizmatlar hajmini oshirish va sifatini tubdan yaxshilash, raqobat va xususiy sektorni qo'llab-quvvatlash, tibbiyot xodimlarining bilimini oshirish, ta'lim va ilm-fanni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratish lozim.

Aytish joizki, rivojlangan, qolaversa hamdo'stlik mamlakatlarida sog'liqni saqlash tizimida qulay sharoitlarni yaratish maqsadida sohani raqamlashtirish bo'yicha o'tkazilgan tadqiqotlar natijalari tibbiyotni avtomatlashtirish va raqamlashtirish ko'rsatkichlari 93,8 foizni tashkil etib, barcha qabul va xizmatlar oldindan rejalashtirilgan tashrif va bemor to'g'risidagi ma'lumotlarni tahlil qilish orqali amalga oshiriladi. Bu esa o'z navbatida bemorning ham shifokorning ham qimmatli vaqtini tejatishiga hamda shifokor tomonidan ko'proq bemorga sifatli xizmat ko'rsatilishiga olib keladi.

Sohada raqamlashtirish ishlarini jadallashtirish maqsadida tibbiyot oliygohlari va texnikumlari bitiruvchi kurslari tinglovchilari uchun chuqurlashtirilgan tibbiy axborot texnologiyalari (IT-Med) dars mavzularining kiritilishi maqsadga muvofiq deb hisoblanib, aholi uchun qulay bo'lgan tibbiy xizmatni tashkil etishda muhim ahamiyatga ega.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xalq salomatligi va sog'lom millat genofondi har bir davlatning muhim boyligi ekanligi hech kimga sir emas. Shu bois, tibbiyot sohasida amalga oshirilayotgan izchil islohotlar natijadorligini nazoratga olish va tizimni raqamlashtirish fuqarolar salomatligini asrash, malakali tibbiy kadrlar salohiyatini oshirish, sohaga yangi boshqaruv usullarini joriy etish borasida o'zining ijobiy natijasini ko'rsatadi.

Sohani raqamlashtirishning axborot manbaasi avvalo oilaviy shifokorlik punkti va poliklinikalardan boshlanishini e'tibordan qochirmaslik lozim. Bemor to'g'risidagi zarur axborot va ma'lumotlar tizimga kiritilmas ekan, sohani raqamlashtirish haqida gap-so'z bo'lishi mumkin emas.

Yuqoridagilardan xulosa qilib, quyidagilar taklif etiladi:

- tibbiyot sohasini jadal ravishda raqamlashtirish va mutasaddi tuzilmalar axborot bazalari bilan integratsiya qilish;
- tibbiyot oliygohlari va texnikumlari bitiruvchi kurslari tinglovchilari uchun chuqurlashtirilgan tibbiy axborot texnologiyalari (IT-Med) dars modulini o'quv rejaga kiritish;
- raqamlashtirish manbaasi hisoblangan axborot va ma'lumotlarni shakllantiruvchi tibbiyot xodimlarni rag'batlantirish;
- raqamlashtirish manbaasi hisoblangan axborot va ma'lumotlarni shakllantirish reja ko'rsatkichlarini bajarmagan tibbiyot xodimlariga nisbatan ta'sir choralarini kuchaytirish.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining Qonuni. "Fuqarolar sog'lig'ini saqlash to'g'risida" 1996-yil 29-avgust. 265-I-con.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 7-dekabrda "O'zbekiston Respublikasi sog'liqni saqlash tizimini tubdan takomillashtirish bo'yicha kompleks chora-tadbirlar to'g'risida" PF-5590-son Farmoni.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentyabrda "O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risida" PF-158-son Farmoni.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 23-fevralda "Sog'liqni saqlash sohasida raqamlashtirish ishlarini samarali tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida" PQ-5000-son qarori.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 25-mayda "Sog'liqni saqlash sohasini kompleks rivojlantirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" PQ-5124-son qarori.
6. S. Thomson, R. Osborn, D. Squires, and M. Jun, International Profiles of Health Care Systems. // 2013, The Commonwealth Fund.
7. Мещерякова А.В., Мазуренко А.П. Сфировизация как средство антикоррупционного правового политики в сфере здравоохранения // Вестник Костромского государственного университета. 2019. –Том 25. –№ 3. –С. в181-184.
8. Shandora N. Сфировизация системы здравоохранения: опыт и перспективы // Наука и инновации. –2020. –№ 2(204). –С. 38-43.

9. Raxmonov D.A. O'zbekistonda ijtimoiy sohani moliyalashtirishning metodologik asoslarini takomillashtirish: i.f.d. (DSc) ... avtoreferati. – Toshkent: TDIU, 2018.
10. Buriyeva N.X. Sog'liqni saqlash tizimini moliyalashtirish modellarining jahon amaliyotida qo'llanish. – Toshkent: Iqtisod va moliya, 2019.
11. Rayimberdiyeva O.R. Sog'liqni saqlash muassasalarini moliyaviy ta'minlashni tashkil qilish: i.f.n. ... avtoreferati: – Toshkent: BMA, 2001. – 22 b.
12. Muxammadiyev R.Z. Sog'liqni saqlash muassasalari faoliyatini moliyalashtirish va tahlilini takomillashtirish: i.f.f.d. ...dis. avtoref. – Toshkent, 2021. – 56 b.
13. Muxammadiyev R. Tibbiyot muassasalarini moliyalashtirish va buxgalteriya hisobini tashkil etish asoslari. Uslubiy qo'llanma, "TTA nashriyoti". –Toshkent 2021.
14. Muxammadiyev R. va boshqalar. Jamoat salomatligi va sog'liqni saqlashni boshqarish. –Qo'llanma. –Toshkent -2023.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzirimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.